Emek, toprak ve devletin araçları

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Çatışmadan üçlü yapıya çalışma ilişkileri

Winsemius'un endişe duyduğu çalışma ilişkilerinin derin kökleri vardı. 1955'te Singapur'da 57.000 işçinin katıldığı 275 grev kaydedildi ve 946.000 iş günü kaybedildi. PAP hükümeti, toplu pazarlığı teşvik etmek ve uyuşmazlıkları çözmek amacıyla bir Sanayi Tahkim Mahkemesi (Industrial Arbitration Court) kurdu. Mahkeme, Çalışma İlişkileri Kararnamesi (Industrial Relations Ordinance) uyarınca 15 Eylül 1960'ta faaliyete başladı. Ancak çatışmayı sona erdirmedi. Lee Hsien Loong, EDB'nin kurulduğu 1961 yılındaki kaybı 415.000 iş günü olarak verir. Bu rakam o tarihten bu yana hiç aşılmadı. Stoelinga aynı yıl için 116 grev ve 411.000 kayıp iş günü bildirir.[1]

Belirleyici değişim siyasi nitelikteydi. PAP'taki bölünmenin ve bu kısmın II. Bölümü'nde anlatılan sol liderlerin tutuklanmasının ardından Ulusal Sendikalar Kongresi (National Trades Union Congress, NTUC) hükümetle yakın ittifak içindeki baskın işçi örgütü hâline geldi. 1965'te NTUC ile hükümet bir Sınai İlerleme Şartı (Charter for Industrial Progress) ve bir Verimlilik Uygulama Kodu (Productivity Code of Practice) imzaladı.[2] Sendikalar, üyelerinin refahının büyümeye ve yatırıma bağlı olduğunu kabul etti. Hükümet de karşılığında NTUC'ye politika oluşturmada ve işçilere hizmet eden kooperatif işletmelerde bir rol tanıdı.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

İstihdam Kanunu ve 1968 tarihli Çalışma İlişkileri (Değişiklik) Kanunu

1968'de Parlamento Çalışma İlişkileri Kararnamesi'ni değiştirdi ve 15 Ağustos 1968'de yürürlüğe giren İstihdam Kanunu'nu (Employment Act) kabul etti.[34] Siyaset bilimci Garry Rodan, İstihdam Kanunu'nun getirdiği başlıca değişiklikleri özetlemiştir. Standart haftalık çalışma süresi 39 saatten 44 saate çıktı, resmî tatiller yılda 15 günden 11 güne indirildi, dinlenme günleri ve hastalık izni azaltıldı. On yıldan az kıdemi olan işçilerin yıllık ücretli izni yedi günle sınırlandı. İşten çıkarma tazminatı yalnızca üç yıllık kesintisiz hizmetten sonra uygulanır oldu. İkramiyeler ve lütuf ödemeleri de önemli ölçüde kısıtlandı.[5] Çalışma ilişkileri mevzuatındaki değişiklik ise terfi, nakil, işten çıkarma ve kadro daraltması gibi konuları toplu pazarlığın dışına çıkararak işverenin yetkisine bıraktı. 1960 tarihli Çalışma İlişkileri Kanunu'nun (Industrial Relations Act 1960) 18(2). maddesi, bir sendikanın toplu sözleşme önerilerine bu tür konuları dahil etmesini bugün de yasaklar.[6]

Sendikalar bu mevzuatı destekledi. Lee Hsien Loong daha sonra İstihdam Kanunu'nun "eski çalışma mevzuatının katılıklarını süpürüp attığını" ve işverenlere işe alma ve işten çıkarma serbestliği tanırken büyümeyi, dolayısıyla daha fazla iş güvencesini teşvik ettiğini açıkladı. Grevler neredeyse ortadan kalktı. 1968'de 19.959 iş günü kaybına yol açan dört grev kaydedildi, 1969'da ise hiç grev olmadı. Sanayi Tahkim Mahkemesi, 1960'ların sonundaki çalışma barışını kendi çalışmalarına, 1968 mevzuatına ve hükümetin kolaylaştırdığı sendika-işveren iş birliğine bağlar.[7]

Bu barışın bedelini de kayda geçirmek gerekir. İşçiler 1950'lerde kazandıkları hakların bir kısmından vazgeçti, sendikaların bağımsızlığı ise ciddi biçimde kısıtlandı. Rodan ve diğer eleştirmenler bu dönemi, devletin yabancı sermaye yararına emeği disipline ettiği bir dönem olarak tanımlar. Destekçiler ise hızlı istihdam artışının on yıl içinde reel gelirleri yükselttiğini söyler. Her iki yorum da yatırımcılar açısından sonuç üzerinde birleşir: grevlerin seyrek, ücret maliyetlerinin öngörülebilir olduğu bir işgücü piyasası.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Ulusal Ücret Konseyi

Tam istihdam yeni bir sorun yarattı. İşsizlik düştükçe hükümet, adem-i merkezî pazarlığın yatırımı caydıracak bir ücret patlamasına yol açmasından endişe etti. Maliye Bakanı Hon Sui Sen'in 1971'de işçi ve işveren liderlerinin üçlü bir platform konusundaki görüşlerini almasının ardından Ulusal Ücret Konseyi (National Wages Council) 7 Şubat 1972'de kuruldu. İşçi tarafı, işveren tarafı ve hükümet bağımsız bir başkanın yönetiminde üçer temsilci atadı.[8] Konseyin 2001'e kadar görevde kalan ilk başkanı iktisatçı Lim Chong Yah, fikrin sahibi olarak Winsemius'u gösterdi. Stoelinga ise fikrin kökenini Hollanda Sosyal ve Ekonomik Konseyi'ne dayandırır.[9]

Konsey ücret artışları konusunda yıllık yönergeler yayımlar. Bunlar hukuken bağlayıcı değildir, ancak kamu sektörü ve sendikalı sektörün büyük kısmı bunlara uyar. Çalışma Bakanlığı'nın Ekim 1979'da yaptığı bir araştırma, işgücünün yüzde 83'ünü oluşturan ve toplu pazarlık kapsamındaki 489.000 çalışanın o yılın tavsiyelerinden doğrudan yararlandığını ortaya koydu. 1979'da Konsey etkisini ters yönde kullandı. 1979–1981 döneminde yüksek artışlar öngören "düzeltici ücret politikası", ekonomiyi beceri yoğun ve daha yüksek katma değerli faaliyetlere yöneltmek amacıyla tasarlanmıştı.[10] Böylece ücret politikası bir sanayi politikası aracına dönüştü.

Arazi istimlaki ve toplu konut

Toprak ikinci kıt girdiydi. 1960'ların başında devlet Singapur topraklarının yarısından azına sahipti.[11] Hükümet kamulaştırma hukukunu bir dizi adımla değiştirdi. 1963'te Lee Kuan Yew ilkeleri Yasama Meclisi'nde açıkladı: hiç kimse kamu harcamasıyla gerçekleştirilen kalkınma nedeniyle beklenmedik bir kazanç elde etmemeli, kamu amaçları için gereken arazi de hükümet bölgede kalkınma planlamasaydı sahip olacağı değerden daha pahalıya mal olmamalıydı.[12]

1964 tarihli Arazi İstimlak (2 No.lu Değişiklik) Tasarısı (Land Acquisition (Amendment No. 2) Bill), bağımsızlıktan sonra 1966 tarihli Arazi İstimlak Kanunu (Land Acquisition Act 1966) hâline geldi. Tasarı, tazminatın esası olarak "sabitlenmiş" arazi değerlerini getirdi. Daha sonra değer, 30 Kasım 1973 tarihi ile

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

ilan tarihinden hangisi daha düşükse ona sabitlendi. Sabitleme tarihi ancak 1988'den itibaren ileriye taşındı. Piyasa değerinin altındaki tazminat, kamu projelerinin maliyetini çarpıcı biçimde düşürdü. 2007'de Hukuk Bakanı, tazminatı sınırlayan hükümlerin HDB yeni yerleşim kentlerini, Jurong Sanayi Bölgesi'ni, Changi Havalimanı'nı ve MRT'yi devlet için karşılanabilir kıldığını kabul etti. O yılki değişiklik, istimlak tarihindeki piyasa değeri üzerinden tazminata geri döndü.[13]

Toplu konut arazi politikasını tamamladı. Şubat 1960'ta kurulan Konut ve Kalkınma Kurulu (Housing and Development Board, HDB), 1965'e kadar 54.430 daire inşa etti.[14] Konut programı 1959'da gözlemcileri sarsan gecekondu bölgelerini ortadan kaldırdı ve işçilere siyasi istikrarda bir pay verdi. Ayrıca konut piyasasını, D Kısmı'nın ulusal tasarruf kaynağı olarak incelediği Merkezi İhtiyat Fonu'na (Central Provident Fund) bağladı. Sanayi stratejisi açısından istimlak edilen arazi ile toplu konutun birleşimi, fabrikaların ve bu fabrikalarda çalışan işçilerin planlamacıların seçtiği yerlere yerleştirilebilmesi anlamına geliyordu.

Yaygın bir yanılgı

Singapur çoğu zaman, devletin piyasalara karışmadığı için başarılı olmuş bir serbest piyasa (laissez-faire) ekonomisi olarak tanımlanır. EDB'nin tarihi farklı bir yöne işaret eder. Sanayi dallarını devlet seçti, sanayi bölgelerini devlet inşa etti. Toprağın çoğu devletindi. Projeler devletin kendi bankası aracılığıyla finanse edildi, vergi tatilleri şirket şirket müzakere edildi ve ücretler üçlü bir konsey aracılığıyla biçimlendirildi. Singapur'un kaçındığı şey korumacılık ve imalat sanayiinin salt kendisi için devlet mülkiyetinde tutulmasıydı. Piyasaları yabancı sermayeye açıktı ve serbest piyasa imajının kalıcılığı da buradan gelir. Yine de bu piyasaları devlet tasarladı ve ayakta tuttu.

Notlar

1. Industrial Arbitration Court, "History" (iac.gov.sg, erişim tarihi: Kasım 2026): "In 1955, there was a high of 275 strikes, involving 57,000 workers, and a record loss of 946,000 man-days."; Industrial Arbitration Court, "History",

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

a.g.e.: mahkeme 15 Eylül 1960'ta faaliyete başladı; mevzuatın amacı "the encouragement of collective bargaining with a view to the free negotiation of collective agreements" idi; Speech by BG Lee Hsien Loong, 1 August 1991, a.g.e., s. 5: "In 1961, when EDB began, 415,000 man-days were lost through strikes and street riots"; F. Stoelinga, *Albert Winsemius*, a.g.e., s. 337, Başbakan'ın 1969 Ulusal Gün Yayını'na atıfla. ↩

2. Wikipedia, "Labour movement of Singapore" (erişim tarihi: Kasım 2026): "In 1965, NTUC and the government signed a Charter for Industrial Progress and a Productivity Code of Practice." ↩
3. Employment Act 1968, "In operation from 15 August 1968", Singapore Statutes Online'dan lawplayer.com'da yeniden yayımlandığı şekliyle (erişim tarihi: Kasım 2026). ↩
4. Industrial Relations (Amendment) Act 1968'in aynı gün yürürlüğe girdiği bildirilmektedir; NLB Infopedia, "Industrial Relations (Amendment) Act" (SIP_2014-07-07_133856). ↩
5. Garry Rodan, *The Political Economy of Singapore's Industrialization*, s. 92, aktaran F. Stoelinga, *Albert Winsemius*, a.g.e., s. 337. ↩
6. F. Stoelinga, *Albert Winsemius*, a.g.e., s. 337: işverenler terfi, işten çıkarma, kadro daraltması ve diğer iç değişiklikler konusunda daha fazla yetki elde etti; Industrial Relations Act 1960, s. 18(2)(a)–(f), Singapore Statutes Online'dan lawplayer.com'da yeniden yayımlandığı şekliyle (erişim tarihi: Kasım 2026): terfi, nakil, boş kadrolara personel alımı, fazla istihdam veya yeniden yapılanma nedeniyle iş sözleşmesinin feshi, işten çıkarma ve işe iade ile görev dağılımı. ↩
7. Speech by BG Lee Hsien Loong, 1 August 1991, a.g.e., s. 7; F. Stoelinga, *Albert Winsemius*, a.g.e., s. 337, Başbakan'ın 1969 Ulusal Gün Yayını'na ve Ulusal Arşiv'in *Singapore: The Story of an Economic Miracle* sergisine atıfla; Industrial Arbitration Court, "History", a.g.e.: "The late 1960s saw a climate of growing industrial peace.". ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

8. Kim Seah Teck Kim, "Singapore's National Wages Council", a.g.e., s. 52–53, Hon Sui Sen'in 19 Haziran 1971 tarihli *Straits Times*'ta aktarılan konuşmasına atıfla: "the National Wages Council (NWC) was established on 7 February, 1972. Labour, management and the Government each had three representatives in the NWC, which was chaired by an independent chairman." ↩
9. F. Stoelinga, *Albert Winsemius*, a.g.e., s. 16 ve 386–387, Lim Chong Yah, *Singapore's National Wages Council: An Insider's View*, Singapur, 2013, s. 4'ten alıntıyla: "The man who suggested this organization is called Dr. Albert Winsemius"; "I was its nurse-maid and hand-maiden for nearly 30 years (1972-2001)." ↩
10. Kim Seah Teck Kim, "Singapore's National Wages Council", a.g.e., s. 53; 1981 NWC Recommendations, 13 Mayıs 1981, para. 1.1, Kim Seah Teck Kim, "Singapore's National Wages Council", a.g.e. içinde yeniden yayımlanmıştır: düzeltici ücret politikası "recommended in 1979 as a part of the overall strategy to shift the economy to skill-intensive, middle technology and higher value-added industries and services". ↩
11. Arazinin 1960'ta yaklaşık yüzde 44'ünün devlet mülkiyetinde olduğu ve bu oranın bugün yaklaşık yüzde 90'a yükseldiği yaygın olarak belirtilmektedir (ör. Sock Yong Phang ve 2007 için yüzde 85'in üzerinde bir oran veren Centre for Liveable Cities'ten Khoo Teng Chye). ↩
12. Tan Sook Yee, "Is There Any Pointe?" [2003] SJLS 262, s. 264, Lee Kuan Yew, *Official Report, Legislative Assembly Debates*, cilt 22, 1963, sütun 652–653'ten alıntıyla. ↩
13. Tan Sook Yee, "Is There Any Pointe?", a.g.e., s. 264–265: Land Acquisition Act 1966 hâline gelen 1964 Tasarısı "introduced the method of 'pegged' land values as the basis of compensation"; daha sonra 30 Kasım 1973'e sabitleme; 1988'den itibaren sabitleme tarihinin kademeli olarak ileri taşınması ve 27 Eylül 1995 veya sonrasında istimlak edilen arazi için 1 Ocak 1995'e sabitleme; Ministry of Law, Second Reading Speech on the Land Acquisition (Amendment) Bill by

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Deputy Prime Minister S Jayakumar, 11 Nisan 2007, para. 2, 4 ve 7 (mlaw.gov.sg, erişim tarihi: Kasım 2026). ↩

14. Wikipedia, "Housing and Development Board" (erişim tarihi: Kasım 2026): HDB Şubat 1960'ta kuruldu; 1965'e kadar "54,430 flats had been built". ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com